

SODBA PUŽ ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št.76199/01)

SODBA

STRASBOURG

30. marec, 2006

Ta sodba bo postala pravnomočna pod pogoji, navedenimi v členu 44 § 2 Konvencije. Možna je uredniška revizija.

V primeru Puž proti Republiki Sloveniji, je Evropsko sodišče za človekove pravice (Tretja sekcija), ki zaseda v senatu, ki ga sestavljajo:

G. J. HEDIGAN, Predsednik

G. B.M. ZUPANČIČ,

G. L.CAFLISCH,

Ga. M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

G. E.MYJER,

G. DAVID THOR BJÖRGVINSSON,

Ga. I. ZIEMELE, sodniki,

in G. V.BERGER, kot zapisnikar Sekcije

na zasedanju za zaprtimi vrati dne 9. marca 2006 ,

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta tistega dne:

POSTOPEK

1. Primer izvira iz pritožbe (št. 76199/01) zoper Republiko Slovenijo, ki jo je slovenski državljani, g. Ivan Puž (»pritožnik«), vložil na Sodišču, v skladu s členom 34 Konvencije za zaščito človekovih pravic in temeljnih svoboščin (»Konvencija«), dne 26. januarja 2001.

2. Slovensko vlado (»Vlada«) je zastopal njen agent, g. L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik zatrjuje v skladu s členom 6 § 1 Konvencije, da je bila dolžina sojenja pred domačim sodiščem, v katerem je bil stranka, prekomerna. Po vsebini se je prav tako pritožil tudi zaradi pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s prekomerno dolžino postopka (Člen 13 Konvencije).

4. Dne 16 septembra 2003 je Sodišče sklenilo, da bo Vladi posredovalo pritožbo glede dolžine postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva s tem v

zvezi. V skladu s členom 29 § 3 Konvencije je hkrati sklenilo, da je pritožba sprejemljiva in utemeljena.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1933 in živi v Mariboru.

6. Pritožnik, ki je delal kot kmet in avtomobilski mehanik, se je 14. julija 1975 poškodoval v prometni nesreči. Povzročitelj nesreče je sklenil zavarovanje pri zavarovalni družbi HUK.

7. Dne 20. junija 1978 je pritožnik zoper HUK sprožil pravdni postopek pred Okrožnim sodiščem v Mariboru in zahteval premoženjsko in nepremoženjsko odškodnino zaradi posledic nesreče.

Dne 11. februarja 1981 sta pritožnik in zavarovalna skupnost T v imenu HUK sklenila izvensodno poravnavo za nepremoženjsko škodo. Naknadno je HUK priznal temelj zahtevka, še nadalje pa je nasprotoval višini zahtevka za premoženjsko škodo, vključno s škodo zaradi izgube sposobnosti in poslovne izgube.

Med postopkom je HUK zastopal najprej T in potem njegov domnevni naslednik, zavarovalno družbo ZM.

Do 28. junija 1994, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, so bile sodbe trikrat razveljavljene zaradi pritožbe in vrnjene v ponovno proučitev, zadnjič 18. marca 1994.

Med 4. aprilom 1996 in 25. novembrom 1998, na četrti glavni obravnavi je pritožnik vložil pet pripravljalnih spisov in/ali dodatnih dokaznih predlogov. Od sedmih obravnav, ki so bile opravljene med 14. decembrom 1995 in 15. aprilom 1999, je bila ena odložena na zahtevo pritožnika.

Med postopkom je sodišče imenovalo finančnega izvedenca. Sodišče je poiskalo še dve dodatni mnenji od imenovanih izvedencev.

Na zadnji obravnavi je sodišče izreklo sodbo, v kateri je delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku.

8. Dne 1. junija 1999 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru. HUK se je pritožil navzkrižno. Pritožila se je tudi zavarovalna družba M.

Dne 5. decembra 2000 je Višje sodišče v Mariboru zavrnilo pritožbo ZM in ugodilo pritožbam pritožnika in HUK in vrnilo primer v ponovno proučitev sodišču prve stopnje. Ugotovilo je, inter alia, da ZM več čas postopka ni imelo pooblastila za zastopanje HUK.

9. Na peti glavni obravnavi je pritožnik vložil devet pripravljalnih spisov in/ali dodatnih dokaznih predlogov med 2. februarjem 2001 in 9. majem 2002.

Med postopkom je sodišče imenovalo zdravniškega izvedenca, finančnega izvedenca in kmetijskega izvedenca. Prav tako je sodišče iskalo tudi dodatno mnenje od enega od imenovanih izvedencev.

Od sedmih obravnav med 28. junijem 2001 in 3. junijem 2004 ni bila nobena predstavljena na zahtevo pritožnika.

Na zadnji obravnavi se je sodišče odločilo, da izda pisno sodbo. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 9. julija 2004.

10. Neznane dne se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru. HUK se je pritožil navzkrižno.

Dne 31. maja 2005 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo in delno ugodilo pritožbi HUK.

Sodba je bila pritožniku vročena dne 14. julija 2005.

11. Dne 18. julija 2005 je pritožnik pred Vrhovnim sodiščem vložil pritožbo v zvezi s pravnimi vprašanji.

Postopek še traja.

12. Medtem je 10. februarja 2001 pritožnik sprožil posebno vrsto postopkov zoper zavarovalno družbo ZM in zahteval nadomestilo škode, ki jo je utrpel zaradi nepooblaščenega vmešavanja ZM v zgoraj navedene postopke.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV ČLENOV 6 § 1 IN 13 KONVENCIJE

13. Pritožnik se je pritožil zaradi predolgega postopka, ki ga je sprožil zoper HUK.

Člen 6 § 1 Konvencije se glasi:

»Pri uveljavljanju državljanskih pravic in dolžnosti....., je vsakdo upravičen do sojenja na sodišču v razumnem roku....«

14. Pritožnik se je po vsebini tudi pritožil, da so bila notranja pravna sredstva, ki so na voljo za predolge pravne postopke v Sloveniji, neučinkovita. Člen 13

Konvencije se glasi:

« Komurkoli so bile kršene pravice in svoboščine, kot opredeljene v Konvenciji, je zagotovljeno učinkovito pravno sredstvo pred državnimi organi, ne glede na to ali je

kršitev zagrešila oseba, ki je delovala po uradni dolžnosti.«

A. Sprejemljivost

15. Vlada je navedla, da notranja pravna sredstva niso bila izčrpana.

16. Pritožnik je tej trditvi ugovarjal in izjavil, da dosegljiva pravna sredstva niso bila učinkovita.

17. Sodišče ugotavlja, da je ta pritožba podobna primeroma Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji, št. 42320/98, 2.oktober 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, 6.oktober 2005). V teh primerih je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade glede neizčrpanih notranjih pravnih sredstev, ker je ugotovilo, da so bila pravna sredstva, ki so bila na voljo pritožnikom, neučinkovita. Sodišče opozarja na svoje ugotovitve v primeru sodbe Lukenda, namreč, da kršitev pravice do sojenja v razumnem roku izvira iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitosti pri sojenju.

18. V zvezi s predmetno zadevo Sodišče ugotavlja, da Vlada ni posredovala nobenega prepričljivega argumenta, ki bi od Sodišča zahteval, da ga razlikuje od svoje uveljavljene sodne prakse.

19. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v okviru pomena člena 35 § 3 Konvencije. Prav tako tudi ni nesprejemljiva iz kateregakoli

drugega razloga. Zato jo je treba šteti za sprejemljivo.

B) Vsebina

1. Člen 6 § 1

20. Upoštevano obdobje se je začelo dne 28. junija 1994 na dan, ko je Konvencija začela veljati za Slovenijo in se še ni končalo. Upoštevano obdobje je tako trajalo več kot enajst let in osem mesecev za tri stopnje sojenja. Zaradi odstopitve primera so ga po 28. juniju 1994 obravnavali na petih stopnjah.

Da bi ocenili razumnost zadevnega trajanja, bo sodišče upoštevalo stopnjo, doseženo v postopku dne 28. junija 1994 (glej, med drugim Humen proti Poljski [GC], št. 26614/95 § 59, 15. oktober 1999). Zato Sodišče navaja, da so bile v tem primeru zaradi treh odstopitev izrečene sodbe že na šestih stopnjah v obdobju šestnajst let pred 28. junijem 1994.

21. Sodišče ponavlja, da je treba razumnost dolžine postopka oceniti v luči okoliščin primera in glede na naslednje kriterije: zapletenost primera, ravnanje pritožnika in pristojnih organov in pomena zadeve za pritožnika v sporu (glej, med številnimi drugimi viri, Frydlender proti Franciji, [GC], št. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

22. Sodišče potem, ko je pregledalo vse posredovano gradivo in ob upoštevanju lastne sodne prakse v takih primerih, meni, da je bilo v predmetni zadevi trajanje postopka prekomerno in da zato ne izpolnjuje zahteve po »razumnem roku«. Čeprav Sodišče ne more analizirati pravne kakovosti sodne prakse domačih sodišč meni, da glede na to, da je vračanje primerov v ponovno proučitev običajno odrejeno kot posledica napak, ki so jih storila nižja sodišča, da lahko ponovitev takšnih odredb v enem sklopu sodnih postopkov razkrije resno pomanjkljivost v sodnem sistemu (gl. na primer Wierciszewska proti Poljski, št. 41431/98, § 46, 25. november 2003). Vlada ni uspela zagotoviti nobenega pojasnila, ki bi Sodišče pripeljalo do drugačne odločitve.

Zaradi tega je prišlo do kršitve člena 6 § 1.

2. Člen 13

23. Sodišče ponavlja, da člen 13 zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatrjevano kršitev zahteve iz člena 6 § 1 za sojenje v primeru v razumnem roku (glej Kudla proti Poljski, [GC], št. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ob tem poudarja, da so bili ugovori in argumenti, ki jih je navedla Vlada, že zavrjeni v prejšnjih zadevah (glej Lukenda, navedena zgoraj), zato ne vidi razloga, da bi v predmetni zadevi sprejelo drugačno odločitev.

24. Zaradi tega Sodišče meni, da gre v predmetni zadevi za kršitev člena 13 zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v notranji zakonodaji, s katerim bi lahko pritožnik pridobil odločbo, ki bi podpirala njegovo pravico v tem primeru do sojenja v razumnem času, kot je to določeno v členu 6 § 1.

II. UPORABA ČLENA 41 KONVENCIJE

25. Člen 41 Konvencije navaja:

» Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitev Konvencije in njenih Protokolov, in če notranja zakonodaja določene Visoke Pogodbenice omogoča le dodelitev delne odškodnine, lahko Sodišče po potrebi zagotovi pravično zadoščenje oškodovani strani«.

A. Odškodnina

26. Pritožnik je zahteval 203.267 evrov (EUR) za povrnitev premoženjske škode, ki jo je utrpel zaradi nepotrebnih stroškov za pravnega zastopnika in izvedenska mnenja in nezadostne odškodnine, ki jo je odobrilo sodišče, kar je domnevno imelo za posledico nerazumno dolgo trajanje postopka.

27. Vlada je takšni odškodnini ugovarjala.

28. Sodišče ne opazi kakršnekoli vzročne zveze med ugotovljeno kršitvijo in domnevno premoženjsko škodo, zato zavrača ta zahtevek. Ker pritožnik ni vložil nobenega zahtevka za nepremoženjsko škodo, mu Sodišče ne more priznati kakršnegakoli zadoščenja s tem v zvezi.

B. Stroški in izdatki

29. Pritožnik ni podrobno specificiral zahtevka za stroške in izdatke, ki so nastali pred Sodiščem.

30. Glede na sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le v toliko, v kolikor so dejansko in nujno nastali in so bili razumni glede na celoten zahtevek. Čeprav pritožnik ni podrobno specificiral svojega zahtevka, Sodišče meni, da je v skladu z navedenim v tem primeru, ob upoštevanju podatkov, ki jih je imelo in zgoraj navedenih meril, razumno odobriti 300 EUR.

C. Zamudne obresti

31. Sodišče meni, da je ustrezno, če zamudne obresti temeljijo na najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

SODIŠČE NA PODLAGI NAVEDENIH RAZLOGOV SOGLASNO

1. prizna pritožbo za sprejemljivo;

2. odloča, da je prišlo do kršitve člena 6 § 1 Konvencije;

3. odloča, da je prišlo do kršitve člena 13 Konvencije;

4. odloča,

(a) da mora obtožena država, v roku treh mesecev od dneva, ko postane sodba pravnomočna v skladu s členom 44 § 2 Konvencije, plačati pritožniku 300 EUR (tristo evrov) v zvezi s stroški in izdatki, plus kakršnekoli dajatve, ki bi jih morda lahko zaračunali;

(b) da se bodo na navedene zneske od dneva, ko poteče rok navedenih treh mesecev do poravnave, plačevale enostavne obresti po najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke za vse zamudno obdobje, z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

5. zavrača ostale pritožnikove zahteve za pravično zadoščenje.

Napisano v angleškem jeziku ter posredovano v pisni obliki dne 30. marca 2006, v skladu s členom 77 §§ 2 in 3 Pravil Sodišča.

Vincent BERGER John HEDIGAN
Zapisnikar Predsednik